

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
י' אדר א' תשפ"ב 1412 (שנה כז)

נושא השבוע: נישואין (יג)
ההפטרה: "אתה בן אדם" (יחזקאל מג)

פרשת תצוה

"ואתה הקרב אליך את אהרן ואזיך ואת בניו אתו ... לכהנו לי" (כז,א)

אמרו חכמינו ז"ל: כל מקום שנאמר "לי" משמעו שקיים לעולם (ספרי) וקשה והרי בעוונותינו הרבים אין לנו בזמן הזה בית מקדש, אם כן כיצד בגדי כהונה קיימים לעד? כתב ה"ויגד יעקב" על פי מה שנאמר בישעיה (סא,ג): "כחתן יכהן פאר" ופירש רש"י: כחתן אשר ילבש לבושי פאר ככהן גדול, לפי זה בגדי כהונה קיימים לעד. ועוד נאמר בויקרא (ה,ב): "קח את אהרן.... ואת הבגדים ואת שמן המשחה". ומסבירים "קח את אהרן" - סופי תיבות חתן, לומר לנו שהחתן הוא ככהן גדול. "את הבגדים" - אלו בגדי החתונה המפוארים שלובש ביום חתונתו ונראה ככהן גדול, "שמן המשחה" - אותיות השמחה, שאין שמחה כשמחת חתן וכלה, ואשרי הזוכה לשמח!!

"וחשב אפודתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה" (כז,ז)

הילדים של האדם נקראים "בגדים" של אביהם, כפי שאמרו רבותינו בגמרא סנהדרין (צג): על יהושע כהן גדול כתוב: "הסירו הבגדים הצואים מעליו", ושואלים: וכי דרכו של יהושע היה ללבוש בגדים צואים? אלא מלמד שנשא בניו נשים שאינן מהוגנות לכהונה והוא לא הוכיחם על כך. לומר לנו כמו שאדם מתכבד במלבושיו, כן מתכבד הוא בילדיו, אם הם שלמים בתורה ובדרך ארץ. ולכן האפוד שהוא בגד חשוב יש בו רמז לילדיו של האדם. "כמעשהו ממנו יהיה" - צריך כל זוג שמתחתן להתפלל לה' שיזכו לבנים ובנות ההולכים בדרך התורה והמצוות, וכל שכן כשנולדים הילדים ישמשו עבורם לדוגמא אישית במעשיהם ומידותיהם הטובות בהם ילכו, וזה שווה יותר מאלף מילות תוכחה ומוסר. (תורת הפרשה)

מעזרה בעבודה לשידוך מפתיע

מעשה שהיה

אני מגיעה מהמגזר החסידי. אצלנו הגיל לנישואים הוא 18 אך אני הייתי בת 24 ועדיין המתנתי לזיווג שלי שיגיע. העניין הוא שככל שהגיל עולה כך כמות ההצעות פוחתת באופן ניכר, מסיבה טבעית: רוב הבחורים הטובים כבר נישאו. הייתי בחורה מוצלחת מאוד, חכמה, מוכשרת, יראת שמיים, עם מידות טובות מבית טוב. לכאורה, לא היתה סיבה נראית לעין לעיכוב הגדול הזה. למדתי בסמינר מקצוע מבוקש ויוקרתי וצלחתי את כל המבחנים בציונים גבוהים. מיד בסיום הלימודים מצאתי עבודה טובה, במיוחד למתחילה כמוני, נהניתי מהעבודה והשקעתי בה. העבודה תפסה את כולי ומילאה אותי והקידום לא איחר מלהגיע. לא שקדתי על שמרי גם בחיים האישיים, עשיתי ככל שהיה לאל ידי לעשות. ביקרתי והתפללתי כמעט בכל קברי הצדיקים בארץ ובעולם. גם משפחתי לא טמנה ידה בצלחת, הם קיימו למעני הפרשות חלה, סעודות אמנים וכל מה שרק ניתן להעלות על הדעת. אך עדיין, הזיווג שלי לא הגיע. ההצעות היו דלילות ולפעמים גם מעליבות, החלטתי לא להתייחס לכל מיני הערות

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 5:24-5:29 * סוף זמן ק"ש 8:33-8:37

כניסת שבת: 5:04

יציאת שבת: 5:56

יציאת שבת: 6:32

של אנשים, פשוט שתקתי ולא נתתי לשום דבר להיכנס ללב הכואב-גם-כך שלי ולהחריב אותי יותר. די לי במה שיש לי והמשכתי להתפלל ולקוות לישועה שתבוא. דודה שלי, אישה מדהימה, גרה בשכנות לפנימייה לבנות המגיעות מרקעים לא קלים ומארחת אותן בביתה בכל שבת כדי שירגישו בית, חום ואהבה. היא מעניקה להן כתף ואוזן, ורואה בכך שליחות אישית שלה. במשך השבוע היא מעסיקה אותן אצלה בעבודות בית ומשלמת להן מכל הלב.

היא גם דואגת לתווך בינן לבינן משפחות טובות ומצוינות המחפשות עזרה בבית, כך הכרנו את חנה. חנה היתה בת נהדרת ומקסימה, שגדלה בבית ללא מענה לצרכיה הגשמיים והרגשיים כאחד. על פי דרך הטבע, חנה נועדה להיות ממורמרת וטעונה היות ועברה מסכת חיים קשה ואכזרית. אך היא קורצה מחומר אחר, היא ראתה בחייה נס אחד גדול, בכך שזכתה להגיע אל הפנימייה, לשרוד ולהתחיל חיים חדשים.. היא בורכה ביכולות גבוהות במיוחד, כך שכשהגיע זמנה לבחור מקצוע לחיים, היה חשוב לדודתי, כמו להנהלה, כי תצא ללמוד מקצוע שיהלום את כישוריה ויכולותיה.

חנה לא יכלה להרשות זאת לעצמה, מכיוון שלא היה לה את הסכום לשלם על לימודים גבוהים אלו. אבל דודה שלי לא ויתרה, היא ידעה כי חנה תצטרך פרנסה וכי יש לה כל הכלים להצלחה, ולכן היא גייסה את ההנהלה ועוד אנשים טובים, וביחד הם הצליחו לממן לחנה את לימודיה. חנה עברה את כל מבחני הסף והצליחה להיכנס ללימודים גבוהים. היא סיימה את לימודיה לאחר שלוש שנים, עם תעודה מצוינת וציונים גבוהים במיוחד. אך למרות זאת, היא לא מצאה עבודה, השוק היה קשה מאוד.

הגעתי לגיל 26. הייתי כבר אחראית על מחלקה שלימה, עם למעלה מחמישים עובדות תחת. כאן דודה שלי נכנסה לתמונה, היא הרימה אלי טלפון וסיפרה לי בקצרה על הצורך הנואש של חנה בעבודה וביקשה ממני לעזור לה ולהעביר את קורות החיים שלה לאנשים המתאימים במקום העבודה שלי. לא היתה לי בעיה להעביר את קורות החיים של חנה, לא אחת פנו אלי חברות כדי שאעזור להן להיכנס לחברה. אני אמנם ראש מחלקה, אך אין לי קשר לסינון וקבלת עובדות. זו היתה בקשה שלי, וכך אני גם מבהירה לכל מי שמבקש את העזרה שלי. אני מעבירה הלאה, אני יכולה לתת מילים חמות - אבל לא מעבר, לא לוקחת אחריות.

אך כאן, דודתי לא התחשבה בכללים. היא פשוט דרשה ממני לעקוב אחר התקדמות התהליך של חנה, ולדווח שלי אי אפשר לסרב. לראשונה הגעתי לממונות עלי והמלצתי על חנה. יותר נכון לומר, ביקשתי כי יקבלו אותה לעבודה. חנה קיבלה זימון לעריכת מבחן, אותו עברה בהצלחה. לאחר מכן היה עליה לעבור סבב של ראיונות ומבחנים נוספים. ליוויתי אותה לאורך כל התהליך. חנה התקבלה לעבוד אצלנו ודודה שלי היתה מאושרת. היא התקשרה להודות לי, היא ראתה בחנה בת לכל דבר ועניין. חנה התחילה לעבוד והיה נראה כי היא מרוצה וגם ההנהלה ממנה. הייתי שוכחת מכל הסיפור הזה אילולא מה שקרה.

קיבלתי הצעה מדהימה ולא הגיונית כאחד. אחת מהמשפחות המיוחסות והטובות מהחסידות שלנו, יש לה שני בנים בהפרש של שנתיים, שהגיעו לאחר שנות ציפייה ארוכות מאוד. ילדים של תפילות, שאכן הוכיחו זאת. הציעו לי את הגדול - בחור מעולה, צדיק, ירא שמיים, עם מידות נעלות, ... וכל מה שאפשר לבקש. הבחור אותו חלמתי כל הימים, אבל הוא היה בן 20 ואני בת 26, וזה היה הלא הגיוני שבעניין. וזה מה שקרה: חנה עבדה בעבר בבית המשפחה הזו, אמא של הבחור אהבה אותה מאוד וראתה בה בת לכל דבר. חנה המשיכה לשמור איתם על קשר, נכנסת ובאה בביתם. ואז חנה הציעה אותי, זה נראה לה מתאים ביותר, חנה לא היתה מונחת בניואנסים. היא שאלה במחלקה את אחת העובדות שלי בת כמה אני, וזו ענתה לה כלאחר יד - 22. למה? עד היום אני יודעת. חנה העבירה את הנתונים לאם המשפחה. כאחת שלמדה בחיים את הטפל

והעיקר, המחסום של הגיל היה נראה לה מיותר, בייחוד לאור הנתונים המצוינים. אם הבחור סמכה על חנה מאוד וקיבלה את דבריה, גם הנתונים נראו לה. היא החליטה לבדוק, ואכן שמעה את כל מה שהיא חלמה לבן שלה. היא פנתה אל השדכנית של המגזר שלנו, וזו שיתפה פעולה, ולא עדכנה אותה בטעותה לגבי הגיל. אנחנו לא ידענו דבר על כך שהם לא יודעים את גילי האמיתי, מעולם לא הסתרנו זאת. כאשר אימו של הבחור הגיעה לפגוש אותי, כמקובל, לפני הפגישה הראשונה, היא נהנתה כל כך, שאמרה למכריה שאני לא נראית בת 22 אלא בת 18... אבי נוהג להיוועץ ברב גדול, גם אבי הבחור המיועד נוהג להיוועץ בו. היה זה ערב חג והרב, מסיבות שונות, לא יכל לקבל קהל. בשל כך אבי הלך לאדמו"ר שלנו, שנתן את ברכתו. וכך קם לו השידוך ויצא אל הפועל, נפגשנו וראינו כי טוב.

התארסנו, אין לתאר את גודל האושר והשמחה. הלב שלי עלה על גדותיו, הורי הצעירו בכמה שנים לפחות. "אל הנער הזה התפללתי", כפשוטו. כל שביקשתי – התגשם. "אז ימלא שחוק פינור" התמזג עם "היינו כחולמים", גאות של הודיה ובקשה לעתיד. ראיתי את יד ההשגחה ואת רצון ה'. הפער הלא הגיוני הזה של שש השנים התגלה כפשר העיכוב שלי, לראות ולהאמין. אך כאן זה לא נגמר. לאחר החג פנה אבי אל הרב הגדול הנ"ל לקבל את ברכתו, לאחר שסיפר לו על הישועה שזכינו. אמר הרב כי מד' יצא הדבר, היות שאין דעתו נוחה מכך שגיל האישה עולה על גיל הגבר, סובבו מהשמים שלא יוכל לקבל קהל באותם הימים, וכך יכל לקום לו השידוך, ונגמר בכי טוב. במבט לאחור, אני מסתכלת על התמונה השלימה ורואה כי מחסד לעולם לא מפסידים. עזרתי לחנה, כביכול. מה שהתברר הוא כי דווקא ממנה, ממי שלעולם לא הייתי חושבת, הגיעה הישועה הגדולה. יתירה מכך, העיכוב-לכאורה שהיה לי קיבל תפנית חדשה, מעיכוב להמתנה. פשוט המתנתי לו, תפילותיי לא היו לשווא, כולן מימשו עצמן אחת לאחת. זכיתי בבעל תלמיד חכם עם מידות נעלות. בינתיים קיבלתי בונים, עבודה טובה ותובענית שעזרה לי לכנס את הכאב ולהמשיך בשגרת החיים למרות ועל אף. היום, כשאני אמא לארבעה קטנים והאושר רק הולך וגדל מיום ליום, הפער של שש השנים לא משמעותי כלל. אנו חיים בטוב ובנעימים, והמושג "אמונה וביטחון" תקע בליבי יתד איתן. אני כאן בשביל לספר את הסיפור שלי, ולומר שאין אנו יודעים חשבונות שמים. "שלח לחמך על פני המים" התממש אצלי באופן מדויק. תפילה וחסד הם הכוחות החזקים שעליהם עומד העולם. כדאי להאמין ולהשתמש בהם, הם כלים שיש לכל אחד ואחת מאיתנו. יש ניסים, צריך רק להאמין ולפקוח את העיניים כדי לראות זאת. תתפלל, תקרעו את השמיים, כי מי שמחכה לתפילות שלכם הוא כל יכול. (הידברות)

הלכות נישואין [א]

פינת ההלכה

א. חייב כל אדם לשאת אשה (ש"ע אבה"ע סי' א ס"א), וגם על האשה יש חובה להתחתן (הרמ"א סי' ג סס). ומצוה גדולה היא זו שבה תלוי קיום העולם וישובו (עיין ש"ע סס, ילקו"י סובע שמחות ח"א לרש"ל יצחק יוסף ח"א פ"א ס"א) ובדור שלנו בו גדולים הפיתויים והניסיונות בנושא צניעות, מצוה גדולה להזדרז ולהינשא (ילקו"י ס"ג).
ב. ישתדלו כל אחד ואחת לעסוק בלשדך בנים ובנות (ילקו"י פ"א ס"ז, נישואין בהלכה לגר"מ כהן סי' א ס"א) ובפרט מעוכבי שידוך שנמצאים בשכנותם (ע"ז).

הכנות לנישואין [א]

ג. אין להתעכב זמן רב בין האירוסין לחתונה כדי שלא יבואו ח"ו לידי מכשול של נגיעה ו"יחוד" האסורים וכדו', וישתדלו לקיים את החתונה עד שלושה חודשים בין האירוסין לחתונה (ילקו"י סובע שמחות ס"ג, נישואין בהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 139).
ד. נכון וראוי להדפיס את ההזמנה בכתב עברי עגול ולא בכתב מרובע מאחר וזורקים את ההזמנה לאשפה, מכל מקום מעיקר ההלכה אין בזה איסור (ילקו"י שס ס"ה, עיין שו"ת יבי"א לרש"ל עובדיה יוסף ח"י יו"ד סי' נח ס"ז עמ' תפז) וכל שכן שיש להיזהר שלא לכתוב פסוקים מהתנ"ך בהזמנה [שצריך גניזה וזורקים לפח] נישואין בהלכה ואגדה עמ' 145, שו"ת יחווה דעת לרש"ל עובדיה יוסף ח"ג סי' עח). נרחיב על כך שבוע הבא בל"נ.

ה. יש לכתוב בהזמנה את התאריך העברי של החתונה ואם רוצים ירשמו גם את התאריך הלועזי, ויכתבו שם החודש ולא את מספרו [כגון: ינואר, פברואר וכדו'] ויוסיפו "למניינם" (ילקו"י קס ס"ז, הנישואין בהלכה ואגדה קס).

ו. חתונה שמוזמנים אליה גם אנשים הרחוקים מתורה ומצוות וחוששים שיבואו בלבוש לא צנוע יוסיפו בהזמנה "לבוש צנוע יהלום את האירוע" וכי"ב לעוררם שיבואו בבגדים צנועים (הנישואין בהלכה ואגדה עמ' 146).

ז. מותר להזמין לחתונה קרובי משפחה ושכנים וכי"ב אף אם הם חילוניים [מחללי שבת ברבים] שיש לשער שיבואו ויאכלו בלא ברכה תחילה וסוף ובלו נטילת ידיים.

והנכון הוא שבעלי השמחה יזכו את כל דברי המאכל לאורחים בשעה שמשלמים דמי מקדמה לבעל האולם [שבעלי השמחה יוסיפו בהסכם ביניהם שהאוכל קנוי למוזמנים ולא להם] (ילקו"י פ"ט ס"ט, הנישואין בהלכה ואגדה עמ' 146). הטעם: לא מסייעים לדבר עבירה כי האוכל קנוי לאורח ולא שייך להם.

ח. יזהרו החתן והכלה להזמין עניים שישתתפו בסעודת נישואין [חתונה] שלהם, שעל ידי זה ימנעו שלא יהיה קטרוג בשמים על הסעודה (נישואין בהלכה סי' ה ס"ל, החופה ונישואין לגר"א זכאי פ"ט ס"ד) [אפשר להזמין אברכים שהם בבחינת עניים (כמצואר בקצירת הקדש לגאון שניאור רווח עמ' שמחזיק את האברכים כעניים לעניין "מעשר עני" שיכולים לקבלו)].

במידה ואין אפשרות להכניס עניים לסעודת החתונה טוב ונכון לתרום "סעודת עניים" ביום השמחה במקום הנוח ומתאים לעניים להגיע לשם ובזה מקיימים את זה (בשם הרבי מליובזיטש קל חצ"ד) [יש גופי חסד שעורכים סעודות לעניים כפי בקשתם].

הסבר: על פי ה"זוהר הקדוש" (בראשית דף י ע"ב ד"ה "אברהם כיון דזמין") לפי שבכל סעודת מצוה השטן רוצה לקטר, אבל אם רואה שבעלי השמחה מזמינים עניים לשולחנם ונותנים צדקה לעניים אינו יכול לקטר. כפי שמופיע שאברהם אבינו עשה משתה גדול בהולדת יצחק ובנו השטן בא לאברהם בדמות עני ואף אחד לא השגיח בו [שאברהם היה עסוק בלקבל את אורחיו ושרה בהנקת כל התינוקות] מיד עלה השטן וקטר לפני הקב"ה שאברהם לא נתן דבר לעניים וגם לא הקריב קרבן תודה לה' על הולדת בנו, מיד נגזר להקריב את יצחק לקורבן ועל שרה שתמות על צער בנה, וכל אותו הצער נגרם שלא נתן דבר לעניים.

ט. הספרדים לא נוהגים ללכת לבית העלמין כדי להזמין לחתונה את הוריהם שנפטרו [להניח הזמנה על המצבה] (ס' מנחה לחיים לגר"י מזלמיאן פ"טו הערה קטז, הנישואין בהלכה ואגדה עמ' 147, עיין ילקו"י קובץ שמוחות קס להש"ל יצחק יוסף עמ' קלג) ומוסיף מר"ן הרב חיים קנייבסקי שליט"א שאף האשכנזים הליטאים לא נוהגים כן (ס' מנחה לחיים פ"טו ס"ב, שו"ת שית יצחק ממר"ן חיים קנייבסקי עמ' קמ-קמא) אבל האשכנזים חסידים נוהגים כן (שו"ת שית יצחק קס, שו"ת מהר"ש ענגיל ח"ו סי' קיט בהערה).

הסבר: מקור הדין מבוסס על דברי ה"זוהר הקדוש" (ס' במדבר פ' פנחס עמ' ריט ע"ב) ושם לא מבואר שצריך להזמין, אלא להיפך שם כתוב שהקב"ה מביאם להשתתף בחתונת צאצאיהם (הנישואין בהלכה ואגדה עמ' 147, שית יצחק קס).

י. חובה לשים מחיצה אטומה ויציבה באולם השמחות שתפריד בין הגברים לנשים (הנישואין בהלכה ואגדה עמ' 149) ויש להתאמץ שתהיה הפרדה גם בנטילת ידיים וכדו' (קס). הזמר והתזמורת ימוקמו בצד הגברים בלבד באופן שגם כאשר הם יהיו על הבמה לא יהיה מצב שיסתכלו בעזרת נשים (קס).

יא. לפי ההלכה אסור לרקוד ריקודים מעורבים בחתונה [ובכל מקום] גברים ונשים יחד, וכן אסור לרקוד מעגל של נשים ומעגל של גברים זה לצד זה.

והעובר על זה גדול עווננו מנשוא ואף המסתכלים בריקודים לא ינקו מעוון. אף על פי שיש מצוה גדולה לשמח חתן וכלה אין לעשות מצוה ע"י עבירה וכל שכן עבירה חמורה כזו (מר"ן ה"פ חיים" בדאור הלכה עם משנה ברורה סי' שלט ד"ה "להקל בכל", מר"ן הרשל"צ עובדיה יוסף שו"ת יח"ד ח"א, מר"ן בן איש חי ש"א סופטים ס"יה, מר"ן הרשל"צ יצחק יוסף ילקו"י-באור דינים לאשה ולבת פ"ס ס"כט וילקו"י קובץ שמוחות קס פ"ד ס"יג, הרה"ג אהרן זכאי הבית היהודי ח"ח פ' למנוע מכשול עמ' 140).

וכן אסור באיסור חמור לנשים לרקוד בפני הכלה במקום שאין מחיצה (כן איש חי ש"א סופטים ס"יה, ילקו"י קובץ שמוחות פ"ד ס"טו).

יב. אסור להשתתף בחתונה שהריקודים בה מעורבים [נשים וגברים יחד] אפילו שרק יושב לאכול ולא משתתף בריקודים עצמם (ואין למו מכשול לגר"א ישראל ח"ו פ"ב ס"א, הבית היהודי ח"ח לגר"א זכאי סי' יז ס"א, ילקו"י קובץ שמוחות קס עמ' רע למטה)

אך אם הוזמן ע"י קרובי משפחה וחושש שאם לא ילך תגרם מחלוקת במשפחה, יבוא למספר דקות לפני שמתחילים הריקודים כגון בחופה וכי"ב לומר "מזל טוב" וילך (ואין למו מכשול קס ס"ב).

לעלון האיחוד דרושות תרומות למימון העלונים שמגיעים לרחובות וכן למימון עדכון "אוצר החכמה" שבשימוש לעזרה בכתיבת ההלכות של העלון בכל שבוע 08-8644452